

Głos Ludu

Gazeta Polaków w Republice Czeskiej

Historyczny koncert dla Cieszyna
| s. 3

Niecodzienne wędrowanie
| s. 4

Fotograf z pola bitwy
| s. 5

Ciasno w polskich przedszkolach

PROBLEM: Nowy rok szkolny zaczyna się w polskich placówkach edukacyjnych optymistycznie. W ostatnich latach stopniowo rośnie liczba uczniów, ale również przedszkola nie narzekają na brak dzieci. To one wkrótce zasilą ławy polskich szkół. W niektórych przedszkolach dzieci byłoby nawet więcej, ale... się nie zmieszczą. Na przykład w Czeskim Cieszynie wszystkie polskie placówki są już pełne. Każde z tutejszych przedszkoli otrzymało więcej zgłoszeń, niż mogło przyjąć, poszczególne placówki mają bowiem wyznaczone limity liczby dzieci, zależne od warunków sanitarnych i wielkości pomieszczeń.

Fot. MAREK SANTARIUS

Przedszkolaków sporo, miejsc w przedszkolach już mniej.

Kto myśli, że w polskim przedszkolu zawsze znajdzie się wolne miejsce, może się więc przeliczyć.

– U nas zapisanych jest 48 dzieci. Taki mamy limit, nie możemy przyjąć więcej, tymczasem jest sześć lub siedem kolejnych zgłoszeń, których nie mogliśmy zaakceptować – mówi Beata Wantolok, dyrektorka największego czeskokoczyńskiego przedszkola przy ulicy Moskiewskiej. – Często rodzice składają zgłoszenia już dużo wcześniej, żeby mieć pewność, że dzieci zostaną przyjęte do przedszkola – dodaje. Podobnie wygląda to w pozostałych polskich placówkach w mieście. Do przedszkola przy ulicy Grabińskiej od jutra uczęszczać będzie 25 dzieci. O jedno więcej, niż przewiduje limit, dlatego placówka musiała poprosić miasto o wyjątek. Na Akacjowej także nie ma już miejsc, podobnie w Sibicy. Tak wygląda to już od paru lat. – U nas limit to 25 dzie-

ci. W trakcie tegorocznych zapisów w lutym od razu zgłosiło się tyle dzieci, że więcej już nie mogliśmy przyjąć. Później rodzice jeszcze pytali o wolne miejsca – dowiadujemy się w sibickim przedszkolu. – Tak jest od kilku lat, ale możliwe, że to tylko taki przejściowy „boom”, być może za kilka lat znów ta liczba trochę spadnie i pomieszczenia, które polskie przedszkola mają do dyspozycji, będą wystarczające – uważa dyrektorka placówki, Jadwiga Fajkus. Jak dodaje, w czasach, kiedy w czeskich przedszkolach było dużo dzieci, zapisywano tu także dzieci z czeskich rodzin, teraz nie ma już miejsca nawet dla polskich przedszkolaków. Kto nie pociągnął się ze zgłoszeniem, został na lodzie.

Niektóre przedszkola mają lepsze możliwości – dysponują większą ilością pomieszczeń, są więc przygotowane na wzrost liczby dzieci. W Jabłonkowie od września po-

wstanie trzeci przedszkolny oddział. – Wszystko dlatego, że liczba dzieci w ostatnich latach rośnie – wyjaśnia dyrektorka Zofia Sikora. – Zwykle mieliśmy ponad 50 dzieci, w tym roku jest 63 – dodaje. Rośnie liczba dzieci także w bystrzyckim przedszkolu. Kiedyś bywało tam co roku około 40 dzieci. Od paru lat zapisuje się około 50 dzieci. W tym roku będzie ich 53. Chodzą tu przedszkolaki nie tylko z Bystrzycy, ale też na przykład z Nydku czy Milikowa. – Mamy tu trzy oddziały: dla dzieci w wieku 4-6 lat, dla dzieci młodszych: 2,5-4 oraz dla dzieci, które przychodzą tylko w godzinach przedpołudniowych. Nie udało się wprawdzie otworzyć w tym roku samodzielnego oddziału logopedycznego, ale od września w tym trzecim oddziale uczyć i bawić będą się także dzieci mające problemy z wymową – opowiada Monika Polok, dyrektorka placówki. Dla

tych dzieci przygotowano ćwiczenia logopedyczne, zajęcia według metody klanza oraz metody dobrego startu.

W niektórych przedszkolach liczba dzieci jakoś znacząco nie rośnie, ale też nie maleje, od kilku lat nawet te najmniejsze placówki nie narzekają na spadek przedszkolaków. W Olbrachcicach czy Łomnej Dolnej dzieci jest w ostatnich latach mniej więcej tyle samo, ale w tym roku wzrosła tam bardzo liczba dzieci, które zasiły szkolne ławy polskiej podstawówki.

Po wakacjach przedszkolaki mogą się spodziewać wielu zmian. W Bystrzycy na przykład we wrześniu zostanie uroczystie otwarty nowy ogród przedszkolny. W Cierlicku z kolei szkoła i przedszkole, mieszczące się w jednym budynku, otrzymały nową elewację – finansowaną z budżetu gminy.

ELŻBIETA PRZYCZKO

REKLAMA

LAST MINUTE SAMOŁOTEM Z OSTRAWY

KOS 2.9.-13.9.12 dni

Studio**, bez wyżywienia 7.990

Hotel***+, śniad.+kolacja 13.850

Hotel***+, all inclusive 15.990

Hotel****+, all inclusive 18.990

KORFU 7.9.-17.9.12 dni

Studio**+, bez wyżywienia 8.990

RHODOS 10.9.-21.9.12 dni

Hotel***, all inclusive 15.560

Dziecko na dostawce tylko za 6.940

WSZYSTKIE OPŁATY W CENIE

tel: 558 321 726
www.marted.cz

GL-440

ZDARZYŁO SIĘ

»OLDRZYCHOWICE« W ZAKOPANEM

„Oldrzychowice” powróciły w piątek z Zakopanego. Zespół reprezentował tam Zaolzie na 42. Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich. Do wyjazdu nominowało „oldrzychowicz” jury Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu, gdzie na początku sierpnia zespół wytańczył ponownie jedną z głównych nagród, Złote Żywieckie Serce. – Wyjechaliśmy na festiwal do Zakopanego już po raz trzeci – powiedział nam kierownik „Oldrzychowic”, Marek Grycz. – Przebywaliśmy tam od niedzieli 22 sierpnia do piątku. W programie konkursowym wystąpiliśmy z programem „Jarmark w Oldrzychowicach”. Poziom był na tyle wyrównany, konkurencja tak silna, że nie udało nam się przywieźć nad Olzę jednej z głównych nagród, czyli ciupagi. Otrzymaaliśmy jednak wyróżnienie, czyli „parzenicę”, za prezentację autentycznego folkloru zaolziańskiego.

Zespół przywiózł też dyplom od ministra kultury i dziedzictwa narodowego RP, Bogdana Zdrojewskiego. – Minister podziękował nam w ten sposób za promocję i prezentację kultury polskiej poza granicami kraju – dodał Marek Grycz. (kor)

POGODA

wtorek

środa

dzień: 12 do 16 °C
noc: 10 do 6 °C
wiatr: 6-10 m/s

dzień: 13 do 17 °C
noc: 10 do 6 °C
wiatr: 6-10 m/s

9 771212 142207

1 0 1 0 0

KRÓTKO

TYM RAZEM
BEZ BUZKA

ŚMIŁOWICE (dc) – Prawie 300 osób wzięło udział w sobotnich „Uroczystościach Śmiłowickich”. Głównym punktem było otwarcie nowego boiska, którego budowę wsparła finansowo fundacja ČEZ. W programie wystąpiły m.in. zespół folklorystyczny MK PZKO „Śmiłowianie” wraz z kapelą, dzieci z miejscowej szkoły, orkiestra dęta. Odbłyły się mecze piłki nożnej i koszykówki. Wójt Gustaw Chwistek zaprosił na uroczystości również przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Jerzego Buzka, który w ub. roku, podczas pierwszej edycji gminnego święta, otrzymał honorowe obywatelstwo Śmiłowic. W tym roku przysłał list z usprawiedliwieniem, że ze względu na liczne obowiązki nie może przyjechać do rodzinnej wsi.

* * *

RONDO JUŻ GOTOWE

HAWIERZÓW (dc) – Dobiegł końca trwający przez całe wakacje remont ronda koło dworca kolejowego. W czwartek odbędzie się próba nowo zainstalowanej sygnalizacji świetlnej, w dzień później rondo zostanie uroczystie oddane do użytku. Światła mają ułatwić kierowcom poruszanie się po skrzyżowaniu, które jest najbardziej przeciążonym węzłem komunikacyjnym na terenie miasta. W popołudniowych godzinach szczytu wjeżdża na rondo od strony Ostrawy 3,6 tys. pojazdów na godzinę.

* * *

KAROLINA
NABIERA KSZTAŁTÓW

OSTRAWA (dc) – Aż 4 tys. osób mogłoby pracować w przyszłym roku na placu budowy kompleksu handlowo-rezydencyjnego Nowa Karolina i w firmach poddostawców. Kompleks powstaje w miejscu dawnej koksowni. Z większej części gotowe są już fundamenty i parking centrum handlowo-rozrywkowego. We wrześniu rozpocznie się budowa Parku Karolina i rezydencyjnej części projektu. – To oznacza, że inwestor dotrzymuje obecnie terminy uzgodnione w dodatku do naszych umów. To dobra wiadomość, ponieważ z Nową Karoliną ściśle powiązane są setki miejsc pracy bezpośrednio na placu budowy i tysiące w firmach.

Bawili się nie tylko żniwiarze

„Plon niesiemy, plon, w gospodarza dom” – śpiewali w sobotę tancerze zespołu „Małe Oldrzychowice”, gdy nieśli w korowodzie dożynkowym wieniec i pierwszy bochen chleba upieczony z mąki ze zboża z tegorocznych zbiorów. Wręczyli je gospodarzom Dożynek na Fojstwie, które zorganizowali tradycyjnie PZKO-wcy z Oldrzychowic. Gospodarzami zaś byli w tym roku Iwana i Roman Ruszowie, którym w tej honorowej funkcji towarzyszyły ich pociechy: Tereska i Daniel, oboje też w strojach ludowych.

– Dziękujemy za ten piękny wieniec, upieczony z ostatnich kłosów pozbieranych na polu: będzie miał honorowe miejsce w naszym domu – dziękował tancerzom Roman Rusz. – Dziękujemy też za ten bochen chleba i życzymy nam wszystkim, żeby nigdy tego chleba na naszym stole nie zabrakło. Żebyśmy szanowali ten chleb, jak też tych wszystkich, dzięki którym ten Boży dar trafia na nasze

stoły. A na tych dożynkach udowodnimy, że tak, jak nasi dziadkowie, umiemy nie tylko gospodarzyć, ale też dobrze się bawić.

Nie zraziło oldrzychowiczian zachmurzone niebo, grożące deszczem. Na dożynki do gospodarstwa Na Fojstwie przybyło też wielu gości, wśród nich konsul generalny RP w Ostrawie, Jerzy Kronhold, czy gospodarz tej posesji, Zbyszek Stebel. Podziwiano nowe tańce w wykonaniu „Młodych Oldrzychowic”, które sięgnęły po folklor słowacki z okolic Terchowej (część wakacji tancerze spędzili na zgrupowaniu tanecznym w Gdańsku). Oklaskiwano gości z morawskiej Wołoszczyzny, zespół „Radhošť”. Raczono się też wspaniałymi daniami kuchni śląskiej, podziwiano przy pracy rzemieślników ludowych. Pokaz rzemieślnictwa i rękodzielnictwa przygotował Mińskokraj Górolsko Swoboda pod kierownictwem Leszka Richtera. Można było m.in. obejrzeć produk-

Fot. JACEK SIKORA

Gospodarze Dożynek Na Fojstwie, Iwana i Roma Ruszowie, z dziećmi: Tereską i Danielem, oraz wieniec dożynkowy.

cję sera, szycie kyrpców, obróbkę wełny. Malowania obrazków na szkle można się zaś było nauczyć od twórcy ludowego, Antoniego Szpyrca.

Kapryśna pogoda spowodowała, że goście sobotnich „Dożynek Śląskich” w Hawierzowie-Błędowicach przenosili się z sali Domu PZKO do ogrodu i z powrotem. Deszcz i chłodna aura nie popsuły jednak zabawy. Na imprezę przybyły tradycyjnie tłumy gości. Gospodarzami „Dożynek” byli Jolanta i Józef Kożusznikowie. Zespół Regionalny „Błędowice” z kapelą „Kamraci” przedstawiły nie tylko obrzędy święta plonów, ale również folklor dolański i górniczy. Kapela „Kamraci” z chórkami zaprezentowały kilka utworów ze swej płyty „Bando, grej”. Duże brawa zebrała młoda gwiazdka Barbara Owczarzy, uczennica błędowickiej szkoły, za swój dowcipny monolog o tym, jak się „kiejsi prało prodo”. Nie po raz pierwszy występował na „Dożynkach” świetny

hawierzowski zespół folklorystyczny „Vonička”.

Jak co roku, uczestniczył w imprezie prezydent Hawierzowa, Franciszek Chobot. Tym razem przywiózł błędowianom odznaczenie – Dyplom Uznania Prezydenta Miasta oraz szklaną statuetkę, które przekazał na ręce prezesa MK PZKO Piotra Chroboczka. – To, co robicie dla utrzymania tradycji regionalnych, to bardzo piękna rzecz, choć zdaję sobie sprawę, że dziś coraz trudniej zachęcić młodzież do działania – powiedział Chobot.

Na tegoroczne „Dożynki Śląskie” przybyła również grupka pensjonariuszy Domu Opieki Społecznej w Czeskim Cieszynie. – Ja pochodzę ze Wsecina, tam mamy inny folklor – wałaski, lecz tutejsze zwyczaję również mi się bardzo podobają. Program był wspaniały – chwaliła starsza pani, która towarzyszyła seniorom w charakterze wolontariuszki. **(kor, dc)**

Fot. DANUTA CHLUP

Gospodarze Jolanta i Józef Kożusznikowie częstowali gości błędowickich „Dożynek” tradycyjną miodulą.

Dziś po raz pierwszy o naczelnym »Głosu«

Już tylko dzisiaj – do godz. 15.00, można składać w Kancelarii Kongresu Polaków zgłoszenia i potrzebne dokumenty na konkurs na stanowisko redaktora naczelnego „Głosu Ludu”. Jak się dowiedzieliśmy, do Kancelarii do wczoraj wpłynęły cztery zgłoszenia. – Spodziewamy się jednak, że w ostatniej chwili ktoś

jeszcze się zdecyduje – powiedział nam prezes Kongresu, Józef Szymeczek.

Rada Kongresu Polaków nominowała do komisji konkursowej, oprócz prezesa Szymeczka, także wiceprezesów Bogusława Chwajola i Tadeusza Wantułę oraz Helenę Legowicz. Rada Przedstawicieli po-

szerzyła skład komisji o Dariusza Brannego, Leszka Kalinę i Mariana Siedlaczka.

Komisja zbierze się na pierwszym posiedzeniu dzisiaj o godz. 16.00. – Pierwsza tura wyborów będzie anonimowa, bo zgłoszenia i projekty w kopertach, które otworzymy, będą oznaczone godłami – stwierdził

Szymeczek. – Dopiero kiedy wybierzemy najciekawsze projekty z koncepcją prowadzenia gazety, otworzymy koperty z godłem, zawierające dane ich autora. Tych kandydatów zaprosimy później na rozmowy, czyli drugą turę konkursu. Ta odbędzie się najprawdopodobniej za tydzień – dodał prezes Kongresu. **(kor)**

Rozśpiewają się po wakacjach

Po wakacyjnej przerwie w domach PZKO znów odbywają się próby chórów. Pierwsze spotkanie miał już na przykład chór „Hejnał-Echo” z Karwiny-Frysztatu, który przygotowuje się do jubileuszu 90-lecia. – Duży koncert z tej okazji zaplanowaliśmy na 6 listopada. Odbędzie się w Podstawowej Szkole Artystycznej w Karwinie, a gościnnie wystąpi na przykład wspaniały karwiński zespół „Permonik”, który koncertuje po całym świecie – wyjaśniła prezes frysztackiego koła PZKO, Danuta Ondruch. Chór męski „Hejnał-Echo” powstał z połączenia dwóch chórów: karwińskiego „Echa” (powstałego w 1920 r.) i frysztackiego „Hejnału” (1947). Do zjednoczenia doszło w 1964 roku. Na ten rok przypada więc 90. rocznica powstania „Echa” i 45. rocznica połączenia obu zespołów. Dyrygentem jest obecnie Andrzej Szyja.

Wielki jubileusz stulecia ma już

za sobą darkowska „Lira”, która świętowała go w kwietniu tego roku. Po wakacjach także chórzyści „Liry” zabierają się do pracy. – Na pierwszej próbie zeszło się 31 chórzystów, czyli prawie cały skład. Teraz nie mamy najlepszych warunków do prób, bo w czasie powodzi zalało naszą świetlicę w domu PZKO – powiedziała kierowniczka chóru mieszanego, Czesława Lipka. Budynek jest teraz osuszany, a chór przeniósł się tymczasowo na piętro i przygotowuje się do występów. Najbliższy koncert wykonają w trakcie „Darkowskiej Jesieni”, zaplanowanej na 24 października. Potem będą przygotowywać kolędy na grudniowy występ z Polskim Zespołem Śpiewaczym „Hutnik” w trzynieckiej „Trisii” oraz noworoczne koncerty kolędowe.

Chór żeński „Melodia” z Nawsia po pracowych wakacjach (wyjeżdźcie do Bułgarii i występie na Go-

rolskim Świącie) wystąpi w pierwszą sobotę września na dożynkach w Nawsiu. Przede wszystkim chór

przygotowuje się jednak do swojego jubileuszu 55-lecia, zaplanowanego na przełom października i listopa-

Fot. JACEK SIKORA

Darkowski chór mieszany „Lira”.

da. – Z tej okazji przygotowaliśmy własną płytę, jest już nagrana, trzeba jeszcze opracować okładkę i wyprodukować płytę – zdradziła kierowniczka „Melodii”, Lidia Lisztwan. Płyta składać się będzie z dwóch części: pierwsza to pieśni ludowe w opracowaniu różnych autorów z regionu, natomiast druga to msza wykonana z orkiestrą kameralną z Trzyna.

Do koncertów zaczynają przygotowywać się też inne chóry, na przykład czeskosieczyńska „Harfa”, która na pierwszej próbie spotka się 1 września i ustali plan działania na najbliższe miesiące, czy mosteckie „Przełęcz”. W Suchej Górnej śpiewacy chóru mieszanego „Sucha” przygotowują się na przykład do wrześniowego koncertu w Olbrachcicach czy, tak jak i inne zespoły, do wyjazdu na zgrupowanie chórów organizowane w Nawsiu przez Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne. **(ep)**

Historyczny koncert dla Cieszyna

Jedni słuchają jej na okrągło lub są pod jej wrażeniem, inni jej bardzo nie lubią czy wręcz „nie trawią”. Jedno jest pewne, muzyka Krzysztofa Pendereckiego wywołuje skrajne emocje, nikt nie przechodzi obok niej obojętnie.

Ten wybitny światowej sławy kompozytor zgodził się skomponować uroczystą fanfarę na cześć Cieszyna, z okazji jego legendarnego 1200-lecia. Premiera tego utworu odbyła się w miniony piątek, w kościele Jezusowym na Wyższej Bramie.

Największa ewangelicka świątynia w tej części Europy bez trudu wypełniła się po brzegi słuchaczami muzyki, przybyłymi tu ze względu na postać kompozytora, ale także osobami, które chciały uczestniczyć w tym historycznym wydarzeniu. Władze miasta zaprosiły na Galowy Koncert Jubileuszowy także znamienitych gości, m.in. przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Jerzego Buzka, biskupów Tadeusza Rakoczego, Františka Lobkowicza, Pawła Anweilera, posłów Tadeusza Kopcia i Tadeusza Szweda, konsulów RP Jerzego Kronholda i Jerzego Hermę. Wśród zaproszonych nie zabrakło także delegacji miast partnerskich Cieszyna z całej Europy.

– Urodziłem się niecałe dziesięć kilometrów stąd, z Cieszynem i okolicą łączy się historia całej mojej rodziny. Chociaż nie jest do końca pewne, że Cieszyn ma 1200 lat, ja

w to głęboko wierzę – mówił prof. Jerzy Buzek, wspominając najstarsze zabytki miasta, jak również podkreślając znaczenie Cieszyna w odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. – Historia cywilizacji europejskiej to także historia kultury, jak również historia porozumienia. W tym kościele budował się także wielki polski ekumenizm i wzajemny szacunek polskich katolików i ewangelików. To miejsce i ta muzyka jest najlepszym sposobem uczczenia 1200-lecia Cieszyna. Wszyscy składamy hołd temu miastu – zakończył prof. Buzek.

Do uczestników koncertu skierował swe słowa prezydent Polski, Bronisław Komorowski. W liście odczytanym przez burmistrza Cieszyna, Bogdana Fickę, nawiązał, podobnie jak Jerzy Buzek, do miejsca odbywania się koncertu, podkreślając fakt pokojowego współistnienia wyznań chrześcijańskich na tych terenach. – Do miary symbolu urasta też przejście graniczne, niegdyś pilnie strzeżone, obecnie most przyjaźni pomiędzy Polską i Czechami. Dzieje Cieszyna ukazują, że idea europejskiej jedności tutaj wydaje się być szczególnie rozumiana i doceniana

– Nie chciałem pisać zwykłej fanfary, te 1200 lat do czegoś nas zobowiązują – powiedział Krzysztof Penderecki.

– podkreślił prezydent Komorowski, składając wszystkim mieszkańcom Cieszyna życzenia sukcesów,

pomyślności oraz radości i dumy ze swego pięknego miasta.

Po uroczystych przemówieniach przyszedł wreszcie czas na muzykę i to w absolutnie światowym wykonaniu. Jedną z najlepszych polskich orkiestr symfonicznych, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach pod batutą prof. Krzysztofa Pendereckiego i Chór Filharmonii Krakowskiej dokonali prawykonania „Fanfary dla Cieszyna”.

– Nie chciałem pisać zwykłej fanfary, to byłoby zbyt proste, być może w pełni nie oddawałoby niezwykłości tego wydarzenia, w końcu te 1200 lat do czegoś nas zobowiązują. Pojawiła się sugestia, by wykorzystać chór luterański, więc włączyłem go do utworu – zapowiadał w rozmowie z portalem gazetacodzienna.pl Krzysztof Penderecki.

Najnowsze dzieło Pendereckiego, trwające około dziesięciu minut,

rozpoczęło się więc od fanfary, przechodząc w końcu w wielki chór Marcina Lutra „Warownym grodem jest nasz Bóg”. – Jest to w zasadzie chór na instrumenty dęte i chór – scharakteryzował dzieło dla Cieszyna kompozytor.

W drugiej części koncertu zabrzmiała monumentalna VIII symfonia Krzysztofa Pendereckiego (do orkiestry i chóru dołączyli soliści – Izabela Matuła, Agnieszka Rehlis oraz Vytautas Juozapaitis), po raz pierwszy w wydaniu uzupełnionym o kilka dopisanych w ostatnim czasie przez kompozytora pieśni.

Trudno określić, czy Krzysztof Penderecki trafił w gusta wszystkich wsłuchujących się w piątkowy wieczór w jego muzykę, nie ulega jednak wątpliwości, iż uczestnicy koncertu wychodzili z kościoła Jezusowego wyraźnie poruszeni tym, co usłyszeli.

WITOLD BIERNAT

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach oraz Chór Filharmonii Krakowskiej wykonują pod batutą Krzysztofa Pendereckiego „Fanfarę dla Cieszyna”.

NA KŁOPOTY Z POLSZCZYZNĄ:

Kolejny dylemat: »unikalny« czy »unikatowy«?

Często spotykamy wyrażenia „unikalna kolekcja”, „unikalne dzieło”, „unikalny zabytek”, „unikalny klejnot”, „unikalna książka”, „unikalna technologia” itd.? Niektórych użytkowników polszczyzny wyrażenie „unikalny” bardzo drażni czy wręcz irytuje. Dlaczego? Otóż podkreślają oni, że po pierwsze jest to rusezizm „unikalnyj”, po drugie zaś znaczy zupełnie coś innego. W słownictwie polskim przyrostek „-alny” ma trochę inny odcień znaczeniowy, nadaje inne znaczenie. Za pomocą przyrostka „-alny” tworzymy przymiotniki nazywające skłonność do czegoś, możliwość zaistnienia. Mówimy więc, np. jadalny, czyli „dający się jeść, nadający się do jedzenia”; karalny to natomiast „zasługujący na karę”; wykonalny to „taki, który może być wykonany”; zmywalny to „dający się zmyć”; rozpuszczalny to „dający się rozpuścić”; drukowalny to

„możliwy do drukowania”. Zgodnie z tą zasadą „unikalny”, słowotwórczo powinien oznaczać tyle, co „taki, którego można uniknąć, dający się uniknąć”. W rzeczywistości oznacza jednak zupełnie coś innego – wyjątkowy, niepowtarzalny, wybitny, niespotykany, jedyny w swoim rodzaju. Przymiotnik „unikalny” ma bowiem związek znaczeniowy z rzeczownikiem „unikat”, a nie z czasownikiem „unikać”. Nie należy więc do tej samej grupy, co wyżej podane, czyli dostrzegalny, zmywalny, wykonalny, karalny itd. Owa zbieżność może być i chyba jest myląca. Z tego względu może lepiej omijać wyraz „unikalny” zastępując go „unikatowym”?

Trzeba zaznaczyć, że wyraz „unikalny” krytykowany był od dawna. Zresztą np. Słownik poprawnej polszczyzny, pod red. W. Doroszewskiego i H. Kurkowskiej z 1973 r. podawał, iż należy mówić i pisać wy-

łącznie „unikatowy rękopis zabytku”, „unikatowy egzemplarz słownika”, „unikatowa moneta”, „unikatowy medal”, a nie „unikalny...”.

Nowy słownik poprawnej polszczyzny PWN z 1999 r. trochę zmienił ocenę, nadal jednak radzi wyraz „unikalny” zastępować słowem „unikatowy”. Podobne informacje podają inne słowniki np. Słownik poprawnej polszczyzny Wydawnictwa Szkolnego PWN, autorstwa Danieli Podlaskiej i Magdaleny Świątek-Brzezińskiej czy Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN, pod red. A. Markowskiego.

Często pojawiało się i pojawia do dziś określenie „unikalne dzieło sztuki”, „unikalne zdjęcie”, „unikalne zjawisko” itp. Należy podkreślić, że przymiotnik „unikalny” to wyraz bardzo modny. Jak pisali Stanisław Bąba i Bogdan Walczak w książce pt. Na końcu języka: „(...) Moda nie

uwarunkowana czynnikami pozajęzykowymi czy ekspresywnymi jest zjawiskiem negatywnym. Musimy ją traktować jako przejaw inercji myślowej, prowadzącej do językowego szablonu, do zubożenia możliwości komunikacyjnych języka – ekspansja bowiem wyrazu modnego dokonuje się kosztem jego bliższych lub dalszych synonimów (...). Zwyczaj językowy po prostu zrobił swoje. W słownikach zarejestrowano więc takie użycie tego słowa, z zastrzeżeniem, że lepiej użyć form unikatowy, wyjątkowy, niepowtarzalny. „Unikalny” znaczy więc dziś także „bardzo rzadko spotykany, cenny, jedyny w swoim rodzaju”.

A więc coś może być albo „unikatowe”, albo „unikalne”. Mamy przykładowo „unikatowe” lub „unikalne” zdjęcia, widokówki, książki, monety itp. W jednym tylko wypadku nie da się zamiennie użyć tych słów. Kiedy?

W przypadku, jeśli jakieś wyroby produkowane są w niewielkiej ilości i mają wielką wartość artystyczną. Wtedy nie możemy powiedzieć, że coś jest „unikalne”, ale „unikatowe”! Przykład: „kolekcja unikatowej odzieży”. W tym wypadku „unikatowy” znaczy bowiem „nieprzemysłowy”, a słowo „unikalny” nie ma tego znaczenia.

Nowy słownik poprawnej polszczyzny PWN akceptuje formy „unikalna budowla” i „unikatowa budowla”, choć trzeba przyznać, że pierwszą z nich ocenia jako nadużywaną.

A tak swoją drogą najlepiej w ogóle wystrzegać się tych przymiotników i mówić oraz pisać „wyjątkowy”, „jeden w swoim rodzaju”, „rzadko spotykany”, „niepowtarzalny” czy po prostu „rzadki”...

JAN KUBICZEK

Niecodzienne wędrowanie

Już po raz dziesiąty nauczyciele zaolziańskich szkół wyruszyli na historyczno-polonistyczne wędrowanie, tym razem „Śladami dziedzictwa kulturowego Podlasia i Lubelszczyzny”. Podtytuł tej wyprawy, która odbyła się w dniach 17-22 sierpnia, brzmiat: „Wielokulturowość ziem nad Bugiem”. Organizatorem niezwyklej wędrowki było Towarzystwo Nauczycieli Polskich w RC oraz Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie przy wsparciu finansowym Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Podlasie i Lubelszczyzna to pod względem kulturowym, historycznym i ekonomicznym regiony Polski różnie określane. Niektórzy nazywają je Polską „B”, inni określają te ziemie wschodnim pograniczem Unii Europejskiej. Uczestnicy tej niezwyklej wyprawy określali je mianem Polski egzotycznej, namiastką Kresów. Jest to region niezwyklej, przykład wielonarodowej mozaiki Rzeczypospolitej. To na tych terenach rozgrywały się wydarzenia, które zmieniały oblicze dawnej i współczesnej Europy. Podlasie to ziemia między Mazowszem a Rusią, najbardziej na zachód wysunięta część Wielkiego Księstwa Litewskiego. Nasza wyprawa rozpoczęła się w Cieszynie. Stąd 32 uczestników wyruszyło autokarem do Ossowa, miejsca zwycięskiej bitwy wojsk polskich nad sowieckimi w 1920 roku, później do Radzymina, aby obejrzeć pole bitwy i cmentarz wojenny. Stąd droga prowadziła do gminy Gluchy, dworku i miejsca urodzin poety Cypriana Kamila Norwida. Dworek należy obecnie do rodziny Beaty Tyszkiewicz.

Wita nas co prawda lekki deszcz, ale przed nami kolejna część wyprawy – tym razem Wyszków. Miejscowość ta wpisana została nie tylko w twórczość Stefana Żeromskiego, ale przede wszystkim w wydarzenia 1920 roku. Kolejnym przystankiem była Zuzela, miejscowość, gdzie urodził się Prymas Tysiąclecia, kardynał Stefan Wyszyński. Po obejrzeniu kościoła uczestnicy wyprawy mieli okazję zwiedzić szkołę, gdzie mieściła się także wystawa poświęcona życiu i pracy Stefana Wyszyńskiego.

W czwartkowy poranek wyruszamy w dalszą podróż. Tym razem czeka na nas Białowieża. Przez prawie sześć go-

Zaolziańscy nauczyciele podczas swoich wakacyjnych wędrowek po Podlasiu i Lubelszczyźnie.

dzin wędrowaliśmy po puszczy, m.in. po rezerwacie ścisłym, by podziwiać piękne lasy, niezwyklej przyrodę, a także zwierzęta żyjące w puszczy, przede wszystkim żubry. Puszcza Białowieża to przecież unikatowy skarb światowego dziedzictwa przyrodniczego. Następnie udajemy się do Grabarki, świętej góry polskiego prawosławia, by podziwiać wspaniałą cerkiew, tyśiące krzyży oraz cudowne źródło. Kolejną miejscowością na szlaku naszej podróży były Siemiatycze, wielokulturowe miasto czasów świetności XVIII wieku, oraz Drohiczyń, jedno z najstarszych miast w Polsce, chlubiące się mianem miasta koronacyjnego. W Drohiczyńce godne uwagi są zespoły klasztorne: jezuitów (później pijarów

z barokowym kościołem Sw. Trójcy), kolegium jezuitów (1661-1710), kolegium pijarów i franciszkanów z kościołem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i budynkiem klasztornym z drugiej połowy XVII wieku. Znajduje się tam także klasycystyczna cerkiew z XVIII wieku. Nocujemy w pensjonacie „Uroczysko Zaborek” niedaleko Janowa Podlaskiego. Jest to miejsce z duszą, esencją nadbużańskiego Podlasia. Ten kompleks zabytkowych obiektów w starej drewnianej architekturze, odnowionych do celów hotelowo-szkoleniowych na każdym z uczestników zrobił niesamowite wrażenie. Co prawda Zaborek znajduje się poniekąd na uboczu, ale za to w kotlinie, nad malowniczym zalewem na terenie Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. W kolejnym dniu, czyli w piątek, wyruszyliśmy do Janowa Podlaskiego, miejsca ostatnich lat życia Adama Naruszewicza (1733- 1796), czołowego poety polskiego oświecenia. Odwiedziliśmy także najstarszą państwową stadninę w Polsce, której początki sięgają 1817 roku. Obecnie znajduje się tutaj hodowla koni czystej krwi arabskiej, półkrwi arabskiej i angloarabskich. Kolejnymi przystankami na naszym szlaku wędrownym był m. in. Pratul – miejsce walki o wiarę męczenników pratulskich w XIX w. Warto wspomnieć, że prześladowanie unitów opisał Reymont w „Z ziemi chełmskiej”. Odwiedziliśmy także Lebedziew, by obejrzeć nieopodal przysiółka Zastawek cmentarz mużmański, czyli mizar. Lebedziew to, podobnie jak Kobylany czy Małaszewicze, wieś podlaska zasiedlona przez Tatarów z nadania króla Jana III Sobieskiego. Na mizarze, porośniętym dębami i sosnami znajdują się nagrobki XVIII-wieczne i z początku XIX wieku. Mają one na ogół formę dwóch kamieni (jeden u stóp, drugi u wezgowia zmarłego), z często zartymi już arabskimi napisami. Najstarszy odkryty i odnowiony nagrobek pochodzi z 1704 roku i jest zarazem najstarszym nagrobkiem tatarskim w Polsce.

Następnie udajemy się do miejscowości Kodeń, by podziwiać jedno z

najstarszych sanktuariów maryjnych w Polsce. Poznajemy niezwyklej historię Mikołaja Sapiehy i obrazu Madonny, która znalazła literacki zapis w książce Zofii Kossak „Błogosławiona wina”. Dalszym niezwyklej etapem jest wyjazd do gminy Romanów, gdzie znajduje się Muzeum Biograficzne Józefa Ignacego Kraszewskiego. To tam właśnie, w romanowskim dworze, spędził pisarz pierwsze 12 lat swojego życia. Dziadek pisarza, B. Malski, nabył Romanów w 1801 roku i wybudował tu murowany pałac, w którym obecnie znajduje się muzeum pisarza. Po długim wykładzie i zrobieniu zdjęć wyruszyliśmy do Jabłecznej, prawosławnego zespołu klasztornego z cerkwią świętego Onufrego. Jest to najważniejszy klasztor polskiego prawosławia. Pod wieczór zakwaterowaliśmy się we Włodawie. Miasteczko to dawny ośrodek handlowy z komorą celną na szlaku z Chełma do Brześcia.

Następnego dnia wjeżdżamy na teren Sobiboru. To właśnie 5 km na wschód od wsi Sobibór, w lesie, w pobliżu stacji kolejowej, znajdował się hitlerowski obóz zagłady. Od marca 1942 do października 1943 zginęło tu 250 tys. osób, przeważnie Żydów z Polski, a także z Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Francji, Niemiec, Rumunii, Węgier i ZSRR. W maju 1942 roku uruchomiono komory gazowe. W październiku 1943 roku wybuchł zbrojny bunt wśród części więźniów kierowany przez jeńca, oficera sowieckiego A. Pieczerskiego. Zabito 12 esesmanów, uciekło 300 więźniów, spośród których wielu zginęło. Co prawda nie pozostało po obozie prawie nic, hitlerowcy sami zlikwidowali obóz, by nie pozostał żaden ślad, jednak usypany kopiec z popiołów ludzkich oraz aleja kamieni robi niesamowite wrażenie.

Wyruszamy do liczącego ok. 360 tys. mieszkańców Lublina, centrum życia politycznego i kulturowego wschodniej Małopolski. Tam znajduje się zamek z XIV wieku, wielokrotnie przebudowywany. W czasie II wojny światowej i zaraz po niej pełnił funkcję więzienia, a obecnie muzeum. W obrębie Starego Miasta podziwiać można było ratusz z muzeum, wcze-

snobarokowy kościół jezuitów oraz wiele innych kościołów i zabytkowych kamienic.

A później? Czekaliśmy na zwiedzanie polskiego kulturowego trójkąta bermudzkiego: Nałęczów – Kazimierz Dolny – Puławy. Nałęczów jest autentycznym ośrodkiem kulturowym przełomu XIX i XX wieku w Królestwie Kongresowym. Tu pisał swe utwory Stefan Żeromski. Kazimierz Dolny nad Wisłą to wielokulturowa perła polskiego renesansu, ale także gniazdo rodzinne Marii i Piotra Kuncewiczów. Po obejrzeniu małego i dużego rynku, gotycko-renesansowego kościoła farnego Św. Jana Chrzciciela i Św. Bartłomieja z XVI wieku, góry Trzech Krzyży, ruin zamku Kazimierza III Wielkiego z gotycką wieżą strażniczą z XIV w. zakończyliśmy wędrowanie w Herbaciarni u Dziwiszów, by noc spędzić w... dawnym śpichlerzu – dziś przebudowanym na hotel. Podkreślić należy fakt, że w Kazimierzu Dolnym można także podziwiać jedno z najstarszych organów w Polsce (XVII wiek).

Ostatni dzień rozpoczęliśmy od zwiedzania Puław, gniazda rodzinnego Czartoryskich. To właśnie w Puławach, nazywanych polskimi Atenami, znajduje się pałac barokowy z XVII wieku, zabytkowe budowle z XVIII wieku, Muzeum Regionalne im. Izabeli ks. Czartoryskiej oraz świątynia Sybille i dom gotycki. To jednym słowem także kolebka polskiego muzealnictwa. Po wspaniałym wykładzie pana Henryka Czecha uczestnicy wyruszyli w kierunku wschodniej części Równiny Radomskiej. Najpierw przejeżdżaliśmy nieopodal Sycyni, miejscowości, w której urodził się Jan Kochanowski. A potem czekała nas niezwyklej przygoda. Literacko-rodzinne gniazdo Jana z Czarnolasu... Dworek co prawda już nie autentyczny, ale to właśnie tu mieszkał i tworzył poeta Jan Kochanowski. W 1761 roku wieś wykupił J.A. Jabłonowski. W dworze Jabłonowskich (z drugiej połowy XIX wieku), wzniesionym na miejscu drewnianego dworu z 1789 roku, funkcjonuje Muzeum im. Jana Kochanowskiego – Oddział Muzeum Okręgowego w Radomiu. W parku można było zaś usiąść na gładzie, na którym podobno pod dziś już nie istniejącą lipą siedział i pisał Jan Kochanowski. Jadąc przez Zwolen, widzieliśmy w oddali kościół i miejsce pochówku Jana Kochanowskiego. Tam też znajduje się jedyna podobizna Poety wyrzeźbiona na tablicy epitafijnej.

Podziękowania należą się organizatorom oraz naszym przewodnikom: Andrzejowi Zawistowskiemu z Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, który w znakomity sposób przedstawił historię narodową, Andrzejowi Królowi, poloniście z I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Chorzowie, który w sposób szczególny opowiadał o niezwyklej ciekawostkach literackich, oraz Stanisławowi Folwarcznemu, wiceburmistrzowi Czeskiego Cieszyna i przedstawicielowi TNP. Zdobyta wiedza, przeżycia na pewno na długo zostaną w pamięci uczestników.

JAN KUBICZEK

REKLAMA

Przeniesienie UG Nydek oraz stworzenie zaplecza dla mieszkańców

Dnia 16 sierpnia 2010 ruszyły prace realizacyjne projektu „Przeniesienie UG Nydek oraz stworzenie zaplecza dla mieszkańców”. Projekt, który jest dofinansowywany przez Unię Europejską – z budżetu Rady Regionalnej Regionu Solidarności Morawskośląskie, obejmuje remont budynku tzw. Domu Usług nr 251 w centrum gminy Nydek. Chodzi o zabudowę poddasza, gdzie powstanie czytelnia Miejscowej Biblioteki Nydek z możliwością publicznego dostępu do internetu, oprócz tego świetlica, sala posiedzeń oraz pomieszczenie – zaplecze dla stałej ekspozycji „Nydek wczoraj i dziś”. Będzie też zapewniony bezbarierowy dostęp do gabinetów lekarskich poprzez instalację platform schodowych oraz windy, na parter zostanie przeniesiony Urząd Gminny w Nydku, w budynku zostanie przeprowadzona wymiana wszystkich okien.

Łączne wydatki projektu wynoszą 9 982 784 Kč, dotacja z budżetu Rady Regionalnej wynosi 9 127 477 Kč (z tego UE – 8 387 411 Kč), współudział gminy jest 855 307 Kč.

Wniosek o dotację opracowała spółka HRAT s.r.o., zwycięzcą zamówienia publicznego oraz wykonawcą projektu została spółka RESA – sanace a rekonstrukce, spol. s.r.o. Projekt zostanie zrealizowany do końca października br.

(Artykuł sponsorowany)

Investice do vaší budoucnosti
Evropská unie
PODPOROVÁNO Z EVROPSKÉHO FONDU
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Fotograf z pola bitwy

Największym zamiłowaniem Zbigniewa Mikesza jest historia wojskowa. Na czeskim portalu valka.cz. popularyzuje historię Wojska Polskiego i jego rolę w II wojnie światowej. Wraz z Grupą Rekonstrukcji Historycznej 4 Pułku Strzelców Podhalańskich z Cieszyńska bierze udział w rekonstrukcjach bitw. Wziął na siebie rolę „pułkowego fotografa”.

Skąd się u pana wzięło zamiłowanie do historii wojskowej? Czy to ma jakiś związek z pana zawodem?

Nie, pracuję w branży energetycznej, w elektrowni w Dzieńmorowicach. Nie studiowałem nigdy historii. Będąc w wieku szkolnym, przeglądałem biblioteczkę ojca. Ojciec czytał literaturę wojenną. Kiedy więc zaliczyłem wszystkie książki Szklarskiego o Tomku, przerzuciłem się na książki o wojnie. W bibliotece pożyczałem tomiki z serii „z Tygrysem”. Było to ściśle powiązane z moim zamiłowaniem do modelarstwa. Gdy chciałem zbudować czołg czy samolot, musiałem przeczytać coś o nim wiedzieć.

A później zaczął pan pisać...

Szukałem w internecie nowych informacji na interesujące mnie tematy i trafiłem na forum valka.cz. Ten portal to dziś największa czeska baza danych faktograficznych o historii wojskowej. Dodam, że jest oficjalnym partnerem wydawnictwa „Naše vojsko”, niedawno koledzy z redakcji nawiązali współpracę z Telewizją Czeską, pomagają przy tłumaczeniach filmów dokumentalnych. Stwierdziłem, że na valce.cz mało jest informacji o historii Wojska Polskiego i zacząłem uzupełniać te luki. Po jakimś czasie nawiązałem osobiste kontakty z Radkiem Havelką z Pragi, pomysłodawcą projektu. Zaproponował mi, bym wszedł do redakcji i stał się jednym z moderatorów. To oznacza, że codziennie muszę sprawdzić dziesiątki nowych postów, czy są zgodne z naszymi regułami. Przede wszystkim dbamy o przestrzeganie praw autorskich. Każdy, kto pisze artykuł, musi podać źródła. Pochłania mi to sporo czasu i mało go już zostaje na pisanie własnych tekstów. Dodam, że to praca niehonorowana, po prostu hobby...

Portal valka.cz odwiedza bardzo dużo ludzi, ze statystyki wynika, że każdy artykuł przeczyta kilka, a nawet kilkanaście tysięcy osób. Z pana tekstów największym zainteresowaniem cieszyły się artykuły o Zbrodni Katyńskiej i o akcji Kutschera...

Zbigniew Mikesz

Temat Katyń stał się szalenie popularny w Czechach po tragedii smoleńskiej. Ale artykuł pisałem już wcześniej, chyba z półtora roku temu. Na czeskich stronach internetowych nie było prawie żadnych informacji o Katyniu, spisałem więc chronologię wydarzeń. Natomiast akcja Kutschera była porównywalna z zamachem na Heydricha w czeskim protektoracie.

Pana teksty pojawiają się też na polskim portalu dobroni.pl. Jest pan również jego redaktorem?

Mam tam swój blog. Jestem członkiem Grupy Rekonstrukcji Historycznej 4 Pułku Strzelców Podhalańskich, działającej przy Sekcji Miłośników Militariów w Cieszyńsku. Prowadzi ją Krzysztof Neścior – pomysłodawca, dusza i mózg całej grupy. W Cieszyńsku nie mamy muzeum 4 Pułku. Na swym blogu

staram się spopularyzować działalność naszej Grupy.

Jak wyglądają przygotowania do rekonstrukcji bitwy? O co wszystko trzeba zająć?

Każdy, pytając o to, sugeruje, że „bawimy się” w żołnierzy. To tylko mit – od bawienia się są grupy zajmujące się airsoftem czy paintballem. Grupy rekonstrukcji tworzą zapaleńcy, którzy chcą ożywić historię i pokazać ją zwłaszcza młodzieży. Nasza grupa przedstawia Wojsko Polskie w 1939 roku, bierzemy więc udział w rekonstrukcjach bitw Kampanii Wrześniowej. Przygotowanie do rekonstrukcji to przede wszystkim dużo pracy organizacyjnej. Podobnie jak na inne duże imprezy, należy zapewnić zaplecze sanitarne, musi być straż ogniowa, karetka pogotowia.

Skąd macie mundury, broń?

Mundur każdy załatwia sobie sam, na własny koszt. Są specjalne firmy, które szyją repliki historycznych mundurów. Pełne wyposażenie kosztuje na pewno ok. 10 tys. koron. Ja nie mam własnego munduru, ponieważ moim drugim hobby jest fotografia, robię więc fotodokumentację. To wciąga mnie bardziej niż bezpośredni udział w bitwach. Poszczególne grupy odtwarzają różne wojska z różnych okresów. Wzajemnie zapraszają się na akcje, głównie przez portal dobroni.pl. Broń, którą posiadają, to głównie okazy muzealne z prywatnych zbiorów. Niektóre grupy mają nawet czołgi. Koledzy z Bielska-Białej budują na współczesnych podwoziach repliki historycznych czołgów. Grupy rekonstrukcji na własny koszt udają się na miejsce bitwy, lecz czołg jadący przez pół Polski to już poważny wydatek. Dlatego trzeba, by takie imprezy wsparli sponsorzy lub samorządy miast. To samo dotyczy udziału pirotechników, bo bez efektów pirotechnicznych, bez ognia i wybuchów, rekonstrukcja nie byłaby atrakcyjna dla widzów. W dzień „bitwy”, przed samą akcją, odbywa się odprawa dowódców wszystkich grup. Jest szczegółowy scenariusz. Bo jeżeli

pirotechnicy włożą do ziemi ładunki wybuchowe, to – ze względu na własne bezpieczeństwo – wszyscy uczestnicy rekonstrukcji muszą znać dokładny jej przebieg – kto z której strony wchodzi, gdzie zostanie zniszczony czołg itp. Wszyscy muszą trzymać się scenariusza. Oczywiście używa się tylko ślepej amunicji, a eksplozje muszą być dokładnie obliczone.

Jak często bierze wasza grupa udział w rekonstrukcjach?

PIKNIK MILITARNY JUŻ W NAJBLIŻSZY WEEKEND

Sekcja Miłośników Militariów i Muzeum 4 Pułku Strzelców Podhalańskich w Cieszyńsku zapraszają na VI Piknik Militarny, który odbędzie się 4 i 5 września przy schronie bojowym w Cieszyńsku-Boguszu. W sobotę o godz. 10.00 zaprezentują się grupy rekonstrukcji historycznej, na godz. 12.00 zaplanowano wymarsz pod pomnik Legionistów Śląskich, na 14.00 pokaz sprawności kawalerskiej, na 15.00 pokaz pojazdów militarnych. O godz. 18.00 odbędzie się w Domu Narodowym projekcja kronik archiwalnych. W niedzielę o godz. 11.00 wystartują zawody konne o „Srebrną Podhalankę”. (dc)

W ubiegłym roku minęła 70. Rocznic Kampanii Wrześniowej, więc w Polsce było dużo imprez, zaliczyliśmy ich sześć czy siedem. Zwykle bierzemy co roku udział w trzech, głównie na Śląsku. Na początku września tradycyjnie urządzamy Piknik Militarny koło schronu w Cieszyńsku-Boguszu, pod wiaduktem autostrady. Kolejna edycja będzie w sobotę 4 września.

Podobno ma pan być jednym z redaktorów „Wiarusa”, który od Koła Polskich Kombatanów w RC przejął młodsze pokolenie miłośników historii wojskowej?

Mam być członkiem redakcji, również Krzysztof Neścior i Piotr Lipka, który także publikuje na valce.cz. Głównym inicjatorem jest Bogdan Jakubek. „Wiarus” nadal ma być przeznaczony głównie dla weteranów wojennych i ich rodzin, ale także dla młodych miłośników historii. Chcemy go kolportować w szkołach, współpracować z nauczycielami historii. Jeśli będzie takie zapotrzebowanie, to możemy ożywić na przykład lekcje historii o Kampanii Wrześniowej, pokazać uczniom historyczne mundury, przygotować prelekcje.

Na forach internetowych spotykamy się z nacjonalistycznymi atakami Czechów na Polaków i odwrotnie. Często mówi się o tym, że wynika to z braku wiedzy historycznej. Sądzę, że wśród pasjonatów historii takie rzeczy się nie zdarzają?

Z kolegami z portalu valka.cz znamy się nie tylko wirtualnie, spotykamy się w różnych miastach, tradycyjnie również u nas w Karwinie. Te spotkania zwykle są połączone ze zwiedzaniem ciekawych miejsc. W czwórkę pojechaliśmy nawet na tydzień do Normandii. Prowadzimy oczywiście różne dyskusje. Zawsze były i są tematy delikatne, kontrowersyjne, na przykład zajęcie Zaolzia przez Polskę w 1938 roku. Ale nie napadamy się, nie obrażamy wzajemnie. Jest to dyskusja na poziomie wymiany poglądów dotyczących faktów historycznych. Również na naszym forum nie ma miejsca na wzajemne ataki. Gdyby ktoś próbował kogoś obrażać, moderator natychmiast usunąłby taki wpis.

DANUTA CHLUP

Kawaleria Polska – rekonstrukcja bitwy, Bochnia 2008 r.

4. Pułk Strzelców Podhalańskich – Piknik Militarny w Cieszyńsku, 2008 r.

 TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.45** Przyjaciele z podwórka **9.15** Legenda Nezha (s.) **9.45** Siódme niebo **10.35** Miejsce z historią **10.50** Pomysł na mieszkanie **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **13.00** Kabaretowa Jedynka **13.25** Droga **14.30** Plebania (s.) **15.00** Wiadomości **15.15** Przebojowa noc **15.25** Klan (s.) **16.25** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Celownik **17.50** Zmiennicy **19.00** Przebojowa noc **19.05** Bali **19.30** Wiadomości **20.25** Nieustraszony (s.) **21.20** Solidarność - Twój anioł Wolność ma na imię **23.05** Warto rozmawiać **0.35** Sześć stopni oddalenia (film USA) **2.15** Notacje.

 TVP 2

5.50 U fryzjera **6.15** Jak z kamienia **6.40** Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (s.) **7.15** ZUS dla ciebie **7.20** Codzienna 2 m 3 **8.30** Pytanie na śniadanie wakacje **10.40** Aleja gwiazd **11.00** Familiada (teleturniej) **12.10** Na tropie anakondy **13.10** Janosik (s.) **14.05** Córkі McLeoda (s.) **14.55** Szansa na sukces **16.00** Program lokalny **16.35** M jak miłość (s.) **17.25** Gilotyna (teleturniej) **18.00** Panorama **18.25** Gorący temat **19.00** Licencja na wychowanie (s.) **19.35** Kabaret na lato **20.10** Air Force Two (film USA) **21.45** 07 zgłoś się **23.10** Trzeci oficer (s.) **1.10** Czerwony Krzyż w Trzeciej Rzeszy.

 TV KATOWICE

6.14 Info poranek **7.00** Serwis info **7.45** Aktualności **8.10** Gość poranka **8.22** Info poranek **8.45** Schlesien Jurnal **9.12** Gość poranka **10.12** Biznes otwarcie dnia **10.45** Gość poranka **12.16** Biznes **13.10** Raport z Polski **16.00** Rozmowa dnia **16.20** Biznes **16.50** Magazyn repoterów TV Katowice **17.30** Bliżej natury **18.00** Aktualności **18.55** Niepokorni **19.00** Jubileuszowe powroty **19.25** TV Katowice zaprasza **20.10** Minęła 20-ta **21.06** Raport z Polski **23.46** Henryk Wars - pieśniarz Warszawy **0.49** Minęła 20-ta.

 POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **7.10** Fortuna Wiedzy (teleturniej) **7.50** Miodowe lata (s.) **8.45** Świat według Kiepskich (s.) **9.45** Daleko od noszy **10.45** Malanowski i Partnerzy (s.) **11.15** Rodzina zastępcza **12.55** Synowie, czyli po moim trupie!!! (s.) **13.25** I kto tu rządzi? (s.) **14.00** Miodowe lata (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **16.30** Malanowski i Partnerzy (s.) **17.00** Dlaczego ja? **18.00** Miodowe lata (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Świat według Kiepskich (s.) **20.00** Aniołki Charliego (s.)

22.10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (s.) **23.10** Co jest grane (film USA) **1.15** Zagadkowa Noc **3.00** Tajemnice losu.

 TVC 1

5.59 Dzień dobry **8.30** Czarodziejskie przedszkole **9.00** Nasreddin (bajka) **9.45** Gry bez granic **11.05** Moravanka (koncert) **11.45** Miroslav Horníček: W tak dobranym towarzystwie **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.30** Doktor Quinn (s.) **14.20** Dotyk anioła (s.) **15.05** Klocki (pr. dla dzieci) **15.15** Z rodu Przemysławów (s. dok.) **15.30** Kid Detectives **15.55** Pomagajmy sobie **16.15** Śpiewanki **16.20** Sąsiedzi (s. anim.) **16.30** Czarodziejskie przedszkole **17.00** AZ-kwiz **17.30** Dom - to sztuka (mag.) **17.55** Prognoza pogody **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czarne owce (pr. publ.) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej 10 i Szansy na milion **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **20.00** Stulecie podbijania kosmosu: Historia NASA (cykl dok.) **20.55** Menšíkoviny (pr. roz.) **21.20** Dziennik lekarki (s.) **22.05** Po drugiej stronie lustra (s. dok.) **22.40** Vinci (film pol.) **0.35** Doktor Quinn (s.) **1.20** To była Praska Wiosna (dok.).

 TVC 2

6.00 Samochodziki (s. anim.) **6.25** Czarodziejska karuzela (s. anim.) **6.35** Z kangurzej kieszeni **6.45** Tajemnice Toma Wizarda (s.) **7.00** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **7.25** Ten nasz czeski charakter **7.50** Historie z natury **8.05** Jak powstaje rzeka (dok.) **8.30** Panorama **9.10** Kosmopolis (mag.) **9.40** Mity i fakty historii: Wojownicy (cykl dok.) **10.35** Kamera na szlaku smakuje Czechy **11.10** Dzienniczek lektur **11.35** AZ-kwiz **12.00** Mieszkać - to sztuka (mag.) **12.25** Czarne owce (pr. publ.) **12.40** Bob Budowniczy (s. anim.) **12.50** Kino domowe Mirabelki **13.00** Książka do plecaka **13.05** Teraz prowadzą dziadek z babcią **13.10** Mach, Šebestová i czarodziejska słuchawka (film czes.) **14.55** Bajka **15.15** Wełtawa w obrazach (pr. cykl.) **15.35** Cudowny świat (cykl dok.) **16.00** Wersal: Renowacja Wielkiej Sali Lustrzanej (dok.) **16.50** Potomkowie sław (cykl dok.) **17.20** Zoom (mag.) **17.35** Okruchy czasu **18.00** Telewizyjny klub niesłyszących (mag.) **18.30** Babel (mag.) **18.55** Wiadomości w czeskim języku migowym **19.05** Islandzkie piórka **19.30** Learning English with Ozmo **20.00** Callas i Onassis (film wł.) **21.40** Szkoła w domu (dok.) **22.10** Europejska instrukcja obsługi **22.30** Q (mag.) **23.00** Control (film br.-USA) **1.00** Podróż po Siedmiorzeczcu **1.25** Retro (mag.).

 NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Stefanie (s.) **9.35** Mały Manhattan (film USA) **11.20** Tescoma ze smakiem (mag. kul.) **11.35** Komisarz Rex (s.) **12.35** Superman (s.) **13.35** Siostrzyczki (s.) **14.05** Gwiezdne wrota (s.) **15.00** Kobra 11 (s.) **16.00** Agenci NCIS (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Dr House (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **21.25** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **22.20** Prawo i porządek: Sekcja specjalna (s.) **23.15** Ostatni pociąg pancerny (film ros.-kop.) **1.45** Detektyw Monk (s.).

 PRIMA

6.25 Pinky i Mózg (s. anim.) **6.55** Frasier (s.) **7.20** Magazyn kulinarny **7.45** Szaleństwa Toma & Jerry'ego (s. anim.) **8.15** Will & Grace (s.) **9.00** M.A.S.H. (s.) **9.30** Nieustraszony (s.) **10.35** To morderstwo, napisała (s.) **11.35** Policja Hamburg (s.) **12.35** M.A.S.H. (s.) **13.05** Will & Grace (s.) **13.40** Chirurdzy (s.) **14.35** JAG - Wojskowe Biuro Śledcze (s.) **15.30** Big Ben (s.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.50** Fakty B. Tacheci **18.00** Nakryto do stołu! (konkurs kulinarny) **18.55** Wiadomości, wiadomości kryminalne, sport **19.50** VIP wiadomości **20.00**-show kulinarny **21.20** Pr. o czeskiej gastronomii **22.25** Zabójcze umysły (s.) **23.25** Powrót do życia (s.) **0.20** Policja kryminalna Kolonia (s.) **1.20** Zadzwoń do jasnowidza.

ŚRODA 1 września

 TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.45** Owocowe ludki **9.15** Na wysokiej fali **9.45** Siódme niebo **10.35** Chopin2010.pl **11.00** Pora na doktora **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.35** Raj **13.00** Tropem wrześniowych sztandarów **13.30** Droga **14.30** Plebania (s.) **15.00** Wiadomości **15.15** Przebojowa noc **15.25** Klan (s.) **16.30** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.25** Celownik **17.50** Czterdziestolatek (s.) **19.05** Pocoyo **19.15** Nauki i przyjaciele **19.30** Wiadomości **20.05** Kronika Drogi do Euro 2012 **20.25** Jutro idziemy do kina **22.20** Korespondent Bryan **23.25** Hubal **1.45** Kronika wypadków miłosnych **3.50** Zagadkowa Jedynka (teleturniej).

 TVP 2

6.15 Znaki czasu **6.45** Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (s.) **7.15** ZUS dla ciebie **7.20** Codzienna 2 m 3 **8.30** Pytanie na śniadanie wakacje **10.35** Aleja gwiazd **10.55** Familiada (teleturniej) **12.00** Sekretne życie łosi **13.00** Janosik (s.) **13.50** Fale **14.25** Dom (s.) **16.00** Program lokalny **17.25** Gilotyna

(teleturniej) **18.00** Panorama **18.25** Gorący temat **19.00** Licencja na wychowanie **19.35** Kabaret na lato **20.10** Pułkownik Kwiatkowski **22.30** Tancerze **23.25** 39/89 L.U.C - Zrozumieć Polskę **0.20** Kochankowie roku tygrysa.

 TV KATOWICE

6.00 Serwis info **6.17** Info poranek **7.45** Aktualności **8.10** Gość poranka **8.45** To brzmi... **10.12** Biznes otwarcie dnia **10.50** Gość poranka **12.16** Biznes **13.10** Raport z Polski **16.00** Rozmowa dnia **16.20** Biznes **16.50** Piknik charytatywny fundacji „Nadzieja-Dzieci” **17.30** Ślazaków portret własny **17.45** Co, gdzie, kiedy? **18.00** Aktualności **18.55** Niepokorni **19.00** Agorynek **19.25** TV Katowice zaprasza **20.10** Minęła 20-ta **22.15** Info dziennik **23.16** Raport z Polski **23.46** Dziewczyny z tamtych lat **0.49** Minęła 20-ta **1.32** Raport z Polski.

 POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **7.10** Fortuna Wiedzy (teleturniej) **7.55** Miodowe lata (s.) **8.50** Świat według Kiepskich (s.) **9.55** Daleko od noszy **10.55** Malanowski i Partnerzy **11.25** Rodzina zastępcza **13.00** Synowie, czyli po moim trupie!!! (s.) **13.30** I kto tu rządzi? (s.) **14.00** Miodowe lata (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **16.30** Malanowski i Partnerzy (s.) **17.00** Dlaczego ja? **18.00** Miodowe lata (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Świat według Kiepskich (s.) **20.00** Co się zdarzyło w Las Vegas (film USA) **22.10** Idiokracja (film USA) **23.45** Ike - Odliczanie do inwazji (dramat USA) **1.45** Zagadkowa Noc **3.00** Tajemnice losu.

 TVC 1

5.59 Dzień dobry **8.30** Czarodziejskie przedszkole **9.00** Złupiony śmiech (film czes.) **10.05** Mamo, ja chcę braciszka (opow. filmowe) **11.05** O Skarb Agnieszki Czeskiej **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.30** Doktor Quinn (s.) **14.15** Dotyk anioła (s.) **15.05** Partnerskie strojenie (talk-show) **15.45** Niefortunna czarownica (s.) **16.10** Mądronos (pr. dla dzieci) **16.30** Czarodziejskie przedszkole **17.00** AZ-kwiz **17.30** Pod pokrywką (mag.) **17.55** Prognoza pogody **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Dyktando **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki i Szansy na milion **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.55** Losowanie Sportki i Szansy **20.00** List do Ciebie **21.00** Historie sław (cykl dok.) **21.55** Na tropie (mag. krym.) **22.20** Franck Keller (s.) **0.00** Kod Aurora (film wł.) **1.40** Doktor Quinn (s.).

 TVC 2

6.00 Samochodziki (s. anim.) **6.25**

Czarodziejska karuzela (s. anim.) **6.35** Z kangurzej kieszeni **6.45** Wizyta w zoo **6.50** Sąsiedzi (s. anim.) **7.00** Dom - to sztuka (mag.) **7.25** Learning English with Ozmo **7.50** Potomkowie sław (cykl dok.) **8.30** Panorama **9.10** Z rodu Przemysławów (cykl dok.) **9.30** Babel (mag.) **10.00** Apokalipsa: II wojna światowa (cykl dok.) **10.55** Cudowny świat (cykl dok.) **11.15** Sposrtrzeżenia Karla Kyncla **11.35** AZ-kwiz **12.00** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **12.25** Czarne owce (pr. publ.) **12.40** ReporterzyTVC **13.20** Kwiz dla dzieci **13.50** Tajemnice Toma Wizarda (s.) **14.00** Kid Detectives **14.30** Pomagajmy sobie **14.50** Retro Prague 2010 (rep.) **15.10** Fatalne śmigło **16.05** Jak przeżyć (s. dok.) **16.20** O nauce i naukowcach (s. dok.) **16.40** Jeden wspólny świat (s. dok.) **17.00** Diagnoza **17.20** Port (mag.) **17.45** Chwila z matematyką (cykl dok.) **17.50** Dołącz do nas (pr. ekolog.) **18.05** Nie poddawaj się (pr. ekolog.) **18.30** Szukam pracy (mag.) **18.55** Wiadomości w czeskim języku migowym **19.05** Sabotaż (mag.) **19.30** Adult English Zone **20.00** Ten nasz czeski charakter **20.25** Madame de Pompadour (film fr.) **22.10** Żelazne damy z Liberii (dok.) **23.05** Berlin, plac Aleksandra (s.) **0.05** Partnerskie strojenie (talk-show) **0.45** Przesiedleni (dok.) **1.45** Drogi (dok.).

 NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Stefanie (s.) **9.40** The Beach Boys (film USA) **11.25** Tescoma ze smakiem (mag. kul.) **11.35** Komisarz Rex (s.) **12.35** Superman (s.) **13.35** Siostrzyczki (s.) **14.05** Gwiezdne wrota (s.) **15.00** Kobra 11 (s.) **16.00** Agenci NCIS (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Dr House (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Talentmania **20.55** Doskonały świat (s.) **21.55** Historie bez scenariusza (cykl dok.) **22.30** Zakładnik (film USA) **1.15** Tajemnice Smallville (s.).

 PRIMA

6.25 Pinky i Mózg (s. anim.) **6.55** Frasier (s.) **7.20** Magazyn kulinarny **7.45** Szaleństwa Toma & Jerry'ego (s. anim.) **8.15** Will & Grace (s.) **9.00** M.A.S.H. (s.) **9.30** Nieustraszony (s.) **10.35** To morderstwo, napisała (s.) **11.35** Policja Hamburg (s.) **12.35** M.A.S.H. (s.) **13.10** Will & Grace (s.) **13.40** Chirurdzy (s.) **14.40** JAG - Wojskowe Biuro Śledcze (s.) **15.30** Big Ben (s.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.50** Fakty B. Tacheci **18.00** Nakryto do stołu! (konkurs kulinarny) **18.55** Wiadomości, wiadomości kryminalne, sport **19.50** VIP wiadomości **20.00** Kulinarny-show **21.20** Top Star magazyn **22.25** Kości (s.) **23.25** Rekin (s.) **0.25** Policja kryminalna Kolonia (s.) **1.25** Zadzwoń do jasnowidza.

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzynieć 105,3 MHz, po-pt: godz. 19.00; nie: godz. 18.30.

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum: Jak wytresować smoka (31, 1, godz. 15.30); Drużyna A (31, 1, godz. 17.45); Solomon Kane (31, 1, godz. 20.00); **KARWINA – Cen-**

trum: Listy do Julii (31, 1, godz. 17.45); Incepcja (31, 1, godz. 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos:** Predators (31, 1, godz. 20.00); **JABŁONKÓW:** Kajiniek (1, godz. 17.00, 19.30); **CIESZYN – Piast:** Niezniszczalni (31, 1, godz. 18.30, 20.30); Ryś i spółka (31, 1, godz. 15.00, 16.45).

WYSTAWY

BIBLIOTEKA REGIONALNA w Karwinie, Rynek Masaryka: zaprasza wraz z Ośrodkiem Dokumentacji Kongresu Polaków w RC 1.

9. o godz. 15.30 na wernisaż wystawy pt. „Polska Szkoła Górnicza w Dąbrowie” (1907-1920) do biblioteki. **MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Cz. Cieszynie, Praska 3/14:** stała ekspozycja „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego”; do 10. 10. wystawa pt. „Piękno stroju ludowego”. Czynne: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17. **▲ SALA WYSTAW w Karwinie; rynek Masaryka:** do 26. 11. wystawa pt. „Szybciej! Wyżej! Mocniej!”; stała ekspozycja „Střípky z dějin Karvine”.

Czynne: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17. **▲ MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie, K muzeu 89:** stała ekspozycja „Czarodziejski świat tramwajów”; do 17. 10. wystawa pt. „Czar krysztalu”. Czynne: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17; **▲ SALA WYSTAW w Jabłonkowie, Rynek Mariacki 14:** wystawa stała „Z przeszłości Jablonkowa i okolicy”; do 30. 9. wystawa Antoniego Szpyrca pt. „Jabłonków na szkle malowany”. Czynne: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ SALA WYSTAW w Orłowej, Dom Dzieci i Młodzieży, Al. Masaryka 958: do 26. 9. wystawa „Gdzie twoje gniazdko, ptaszku?”. Czynna: wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

CO ZA OLŻĄ

GALERIA BIELSKA, ul. 3 Maja 11, Bielsko-Biała: do 12. 9. wystawa pt. „Premedytacje”. Czynna codziennie w godz. 10-18. **WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja:** czynne codziennie 9-16.

ŻYCZENIA

Jutro, 1. 9. obchodzi zacy jubileusz zyciowy 80 lat nasza Kochana Mamusia

pani OLGA WACŁAWIK

Z tej okazji zyczymy Ci, droga Jubilatko, duzo zdrowia i sil, zebyśmy mogli my i wszyscy, którzy Cie znaja, jeszcze dlugo delektowac sie Twoimi najsmaczniejszymi ciasteczkami i tortami. Halina i Wladek z rodzinami, a prawnusie Terezka i Wiktosia slą babci slodkie buziaki.

RK-150

Dnia 29. 8. 2010 obchodzil swój zacy jubileusz zyciowy

pan STANISŁAW PIELESZ

z Sibicy. Z tej okazji serdeczne zyczenia zdrowia i wszelkie pomyślności sklada zarząd MK PZKO w Sibicy.

GL-594

WSPOMNIENIA

Dzisiaj mija 100 lat od urodzenia

śp. MARI KONIECZNEJ

z Suchej Górnej, zaś 14. 8. minęło 20 lat od Jej śmierci. Z miłością wspominają córka Halina i wnuczka Grażyna z rodziną.

RK-149

CO W TERENIE

PSP CZ. CIESZYN – Informuje, że rozpoczęcie roku szkolnego dla pierwszoklasistów odbędzie się 1. 9. o godz. 8.00 w szkole, dla resz-

NEKROLOGI

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy, że dnia 27. 8. 2010 zmarła w wieku 87 lat nasza Kochana Mamusia, Teściowa, Babcia, Prababcia

śp. WALERIA HECZKOWA

z domu Mucha, zamieszkała w Bystrzycy. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 2. 9. 2010, o godz. 14.30 z kościoła katolickiego w Bystrzycy. Zasmucona rodzina.

GL-593

W głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 29 sierpnia zmarł w wieku 69 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Brat, Szwagier i Wujek

pan JAN CIEŚLAR

zamieszkały w Nieborach. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w czwartek 2 września 2010 o godz. 15.00 z sali obrzędów w Trzyńcu – kremacja.

GL-597

ty uczniów o godz. 9.00 w kinie Central.

CZ. CIESZYN – Zarząd chóru „Harfa” zaprasza na pierwszą powakacyjną próbę w środę 1. 9. o godz. 18.30 do Klubu PZKO przy ul. Bożka.

BYSTRZYCA – Klub Seniora przy MK PZKO zaprasza na prelekcję pt. „Folklor, kultura – obecny stan i perspektywa”, która odbędzie się w środę 1. 9. o godz. 18.00 w Domu PZKO.

ORŁOWA-LUTYNIA – Pierw-

Firmy budowlane

SWABUD i SWAKOŃ

docieplanie elewacji, podbitki (palubki), wymiana okien PCV

przyjmujemy zlecenia na 2010 r. także w systemie dotacji zacieplenie ścian i wymiana okien (zelená úsporám)

kom. cz. 776 218 494, 608 556 915, 774 085 874

Szybka i fachowa realizacja zleceń.

Cieszyn, Puńcowska 93

www.swabud.cz

sza powakacyjna próba chóru „Zaolzie” odbędzie się w czwartek 2. 9. o godz. 19.00 w świetlicy PZKO. Zarząd zaprasza aktualnych chórzystów oraz wszystkich chętnych, którzy chcieliby zasilić szeregi chóru.

PTTS „BŚ” – Informuje, że odjazd autobusu na wycieczkę do Zakopanego będzie w niedzielę 5. 9. z Karwiny o godz. 5.00, Cz. Cieszyna o godz. 5.30, Trzyńca – dworca kolejowego o godz. 5.45, Bystrzycy o godz. 6.05, Gródka o godz. 6.15, Jabłonkowa o godz. 6.25, Mostów o godz. 6.35. Prosimy nie zapomnieć o dowodach osobistych, ubezpieczeniu, złotówkach, euro, mapie Tatr. Szczegółowe informacje: www.ptts-beskidslaski.cz.

Będą świętowali 20-lecie Domu PZKO

Członkowie Miejsowego Koła Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Lesnej Dolnej od 20 lat mogą się chwalić dużym, nowoczesnym Domem PZKO. Obchody 20-lecia będą się składały z dwóch imprez – w środę 15 września o godz. 16.30 odbędzie się „Popołudnie wspomnień”, natomiast w sobotę 18 września o godz. 15.00 – uroczysta akademia. Obie imprezy odbędą się w sali Domu PZKO.

Uczestnicy „Popołudnia wspomnień” przypomną sobie okres budowy Domu, jego uroczyste otwarcie i pierwsze odbywające się w nim imprezy, obejrzą zdjęcia i amatorskie filmy dokumentalne.

W programie sobotniej, dwuczęściowej akademii, wystąpią m.in. zespoły folklorystyczne „Gorole” z Mostów koło Jabłonkowa i „On-draszki” z Polskiej Szkoły Podstawowej w Trzyńcu, chór „Canticum

Novum” z Czeskiego Cieszyna oraz Polski Zespół Śpiewaczy „Hutnik” z Trzyńca. Zabrzmią piosenki ludowe i wiersze Anieli Kupiec w wykonaniu utalentowanych uczniów trzyńskiej szkoły. Czesław Pomykacz zagra na akordeonie serię piosenek śląskich, zapraszając słuchaczy do wspólnego śpiewania. Po potrawie duchowej można będzie również zadbąć o ciało, odwiedzając bufety w ogrodzie Domu PZKO. (dc)

HYDE PARK

W rubryce tej publikujemy materiały nadesłane przez czytelników, wyrażające ich opinie, poglądy i przekonania. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów.

Dyskusja przed MUR-em

Szanowni Kombatanci, Czytelnicy, Słuchacze MUR-u

Poczuwam się do obowiązku poinformować wszystkich, a przede wszystkim Szanownych Kombatantów, że sformułowanie w zaproszeniu na MUR 2 września br., określające marszałka Piłsudskiego jako „kata demokracji” w pewnym okresie II RP, uważam również za, co najmniej, kontrowersyjne. W moim domu marszałek J. Piłsudski otaczany był szacunkiem, a nawet czcią. Lekko skandaliczne określenie pojawiło się w zaproszeniu zapewne dlatego, by wyrwać ze snu nasze społeczeństwo i sprowokować do dyskusji.

Wykładowca, pan R. Sztwiertnia, spokojnie upewnił mnie, że przedstawi okres II RP w sposób całkowicie obiektywny. Pomimo tego zaprosiłam na nasze spotkanie pana B. Kowale. On także stanął w obronie marszałka i napisał list, który poniżej udostępniam wszystkim słuchaczom i czytelnikom. Autor tego listu będzie również poproszony o wystąpienie w dyskusji. Zapraszam.

DANUTA CHWAJOL, prezes MUR

ODPOWIEDŹ CZYTELNIKA I SŁUCHACZA

Opinię autora a instytucję zamieszczającą opinię uważam za dwie rozdzielne sprawy. Dlatego pozwalam sobie na polemikę nie wobec MUR-u, ale wobec treści, które zostały zamieszczone w zaproszeniu. Uważam, że nie powinny przejść bez odpowiedzi.

Demokracja w II RP nie powstała, tylko trwała, gdyż jej tradycja miała wtedy lat 400. Rozwijała się w ostrej opozycji do swoich dwóch totalitarnych i śmiertelnych wrogów – Rosji (pół roku tradycji) i Niemiec (80 lat tradycji). Stopień rozwoju społecznego w ówczesnej Europie wykluczał tę postać demokracji, którą znamy obecnie. Od wojen napoleońskich dominował coraz bardziej w

umysłach nacjonalizm, który kulminował w latach 30. i 40. XX wieku. Państwa europejskie uważane za najbardziej demokratyczne (Czechosłowacja, Francja, WB) miały silne tendencje autorytarne, do lat 50. włączały raz po raz do swych metod tortury, mordy polityczne, salwy do tłumów. W pozostałych było tylko gorzej. W tym towarzystwie demokracja II RP wyglądała całkiem dobrze, a czasem raziła nazbyt demokratycznym postępowaniem, zwłaszcza ze swoimi wrogami. Szlachecka tradycja równości i poszanowania jednostki była silnie zakorzeniona. Nazywanie Piłsudskiego katem, bo zapobiegł w państwie paraliżowi o skutkach nieobliczalnych, nazywanie Sanacji stopniowym kurczeniem się praw i wolności świadczy, w moim rozumieniu, o odrzuceniu epoki i realiów. II RP walczyła o przeżycie, mając z jednej strony ludobójstwo w Rosji o rozmiarach przekraczających wszelkie wyobrażenie, z drugiej – pałających żądzą odwetu Niemców, którzy bez względu na barwę polityczną zgodnie żądali od „państwa sezonowego” oddania ziem utraconych po 1918 roku. Piłsudski wiedział bardzo dobrze, że Polska ma u swoich sąsiadów „wyrok w zawieszeniu”, i do tego musiał dostosować prowadzoną politykę. To na przykład, że rząd polski konsekwentnie odmawiał wspólnego z III Rzeszą ataku na Rosję (a każde inne rozwiązanie było dla Polski gorsze), świadczy właśnie o bardzo rozwiniętych jak na ówczesne czasy cechach demokratycznych w społeczeństwie polskim. Również w naszych czasach stosunek do przeszłości jest deklaracją polityczną i tożsamościową. W r. 2006, w 80. rocznicę Zamachu Majowego w Sejmie RP, zamach określiło krytycznie SLD i PSL, poparło PO i PiS. Kto zna przeszłość i teraźniejszość tych partii, nie potrzebuje innych objaśnień.

BOHDAN KOWAŁA

Fot. DANUTA CHLUP

Gospodarzami tegorocznych „Dożynek Suskich”, które odbyły się w sobotę w Domu PZKO w Hawierzowie-Suchej, byli Krystyna i Bronisław Sikorowie. Do zdjęcia pozowali nam w ogrodzie, lecz impreza, ze względu na pogodę, odbywała się w sali. Nie zabrakło ciastek, kołaczy, placzków ziemniaczanych ani mielonki, a suszanie dobrze się bawili, śpiewając nasze popularne piosenki razem z przygrywającym im duetem muzyków z Szumbarku. (dc)

»Noiva« nie tylko dla bywalców

Nowa kawiarnia literacka i ośrodek kultury „Noiva”, stojąca w Czeskim Cieszynie przy moście Przyjaźni w miejscu przedwojennej kawiarni Avion, działa wprawdzie zaledwie od trzech miesięcy, ale dzięki wielu organizowanym przez jej kierownictwo imprezom wpisała się już na stałe w życie kulturalne nadolziańskiego grodu. Także wrzesień zapowiada się tam atrakcyjnie.

Pierwsze wrześniowe spotkanie będzie należało do najmłodszych cieszyńiaków. „Noiva” zaprasza wszystkie dzieci na imprezę pn. „Bajkowanie – Pohádkování z aktorami”. Gościem pierwszego z tego cyklu spotkań będzie Karol Suszka, dyrektor Teatru Cieszyńskiego. Odbędzie się ono w sobotę 4 września o godz. 10.00, a poprowadzi je aktorka Lena Pešák.

Druga impreza organizowana jest z myślą o nieco starszych cieszyńiakach. W sobotę 11 września o godz. 18.00 poetka Renata Putzlacher ze stowarzyszenia obywatelskiego Spolek-Towarzystwo AVION zaprosi do „Noivy” poetę i reżysera Radovana Lipusa, autora telewizyjnego serialu o architekturze „Šumná města”. Także wieczór pn. „Tęsknoty kawiarniane go bywalca” będzie „nostalgiczno-literacko-muzycznym soiré” o pięknie współczesnej miejskiej architektury, historii kawy i kawiarni i ich wpływie na literaturę.

– Polskim akcentem będzie promocja książki Marcina Żerańskiego „Cieszyn i Czeski Cieszyn. Śladem tramwaju” – poinformowała nas Renata Putzlacher. Dodała, że obie imprezy dofinansowały władze Czeskiego Cieszyna. (kor)

Czarny weekend naszych drużyn

I LIGA

OSTRAWA – TEPLICE 0:1

Do przerwy: 0:1. Bramka: 46. Mareš. Sędziował: Kráľovec. Widzów: 3654. Ostrawa: Baránek – Řezník, Neuirth, Frydrych, Neves – Frejlich, Marek, Hušbauer – Fantiš (65. Šenkeřík), Varadi, Pilík.

Po czwartej z rzędu porażce do dymisji podał się trener Banika Ostrawa, Miroslav Koubek. Prezydent klubu, Tomáš Petera, przedłużył jednak agonię Koubka na wyprzedanych Bazalach. O tym, że z pustego nikt nie naleje, przekonał się Koubek już w eliminacjach Ligi Europejskiej. Baník gra okropnie i wszystko wskazuje na to, że wiosną powalczy o uratowanie pierwszoligowej skóry.

II LIGA

KARWINA – KŁADNO 0:2

Do przerwy: 0:2. Bramki: 4. i 18. Zachariáš. Sędziował: Nenadál. Widzów: 2061. Karwina: Kafka – Hoffmann, Mihálik, Suchý, Tchuř (75. Opic) – Pavlík (38. Fícek) – Gonda, Motyčka, Slončík (46. Gottwald), Milosawljew – Mišínský.

Karwiniacy przegrali drugi mecz z rzędu, po fatalnych błędach w pierwszej połowie. Gdyby trener Jiří Balcárek był jasnowidzem, na pewno nie postawiłby w obronie na Suchego, który zaliczył kiepskie zawody. Słabo zagrała zresztą cała drużyna. – Brakuje nam zimnej krwi pod bramką rywala – zauważył karwiński szkoleniowiec. – Zamiast w stuprocentowej sytuacji strzelić gola, piłkę oddajemy rywalowi. Kladno dwukrotnie pokazało nam, że zdobywanie bramek to żadna tam alchemia – stwierdził Jiří Balcárek. Jego zespół w drugiej odsłonie zwiększył obroty, przycisnął gości w polu karnym, ale gdyby sędzia w 90. minucie nie zakończył meczu, to do teraz karwiniacy oblegaliby kładeńską bramkę z żalosnym efektem. Dwie czyste okazje zmarnował Gonda, Gottwald z kolei huknął w poprzeczkę.

Piłkarze Karwiny przegrali drugi mecz z rzędu. Lekko z formy jest nie tylko Władan Milosawljew (z prawej).

TRZYNIEC – ZNOJMO 0:3

Do przerwy: 0:1. Bramki: 15. Sukup, 84 i 90. Yonov. Sędziował: Býma. Widzów: 526. Trzinec: Lipčák – Lisický, Hupka, Kuděla, Cihlár – Mališ, Ceplák, Siegl (76. Hanus), Bednarek (46. Onuchukwu) – Joukl, Karlík (46. Doležal).

Podbeskidzki zespół dysponuje jak na razie najgorszą ofensywą w drugiej lidze. Jedna strzelona bramka w pięciu meczach nie wymaga komentarza. Trzyniecką nieudolność naj-

lepiej charakteryzuje sytuacja z 27. minuty. Po faulu na Karlíka sędzia podyktował dla Trziny rzut karny. Piłkę na 11. metrze ustawił sobie Patrik Siegl, trafiając w bramkarza. Sędzia Býma „jedenastkę” z powodu zbyt szybkiej reakcji bramkarza nakazał powtórzyć, tym razem jednak Siegl w ogóle nie trafił w światło bramki. Podopiecznych trenera Zdeňka Dembinnego dobił w końcówce spotkania Yonov. Wtedy gospodarze grali już va banque, z wysuniętą linią obrony.

Lokaty: 1. Vlašim, 2. Sparta B po 13 pkt., 3. Žižków 12,... 7. Karwina 7, 14. Trzinec 4 pkt.

DYWIZJA

ORŁOWA – OPAWA B 0:1

Do przerwy: 0:1. Bramka: 44. Korčian. Orłowa: Szarowski – Hrdina, Skácelík, T. Věčerek, Kadlčák – Bajzath, Široký (69. Žůrek), Košňovský, Krčmařík – Kopel (69. Jatagandzidis), Urban (85. Mišanec).

Slavia nie przestraszyła się kolejnego faworyta tegorocznego sezonu

w dywizyjnej grupie E. Ekipa Petra Samca w drugiej połowie była blisko remisu, gospodarze mogą mieć pretensje tylko do siebie. O przegranej Orłowej zadecydowała jedna z niewielu udanych akcji rezerw Opawy. W 44. minucie z interwencją spóźnili się obrońcy, szczęścia zabrakło też Szarowskiemu.

N. JICZYN L. PIOTROWICE 1:0

Do przerwy: 1:0. Bramka: 13. Radko. Piotrowice: Sabela – Klimek (46. Kumpán), Bernatík, Gill, Vávra – Miko, Dittrich, Bielan (63. Hanusek), Reichl – Lukan (76. Škuta), Šuster.

Lokomotywa przegrała pierwszy mecz po powrocie do dywizji. Konfrontacja z jednym z głównych faworytów rozgrywek zakończyła się pechową porażką, pechową – gdyż piotrowiczanie wcale nie byli słabszym zespołem. Najbliżej wyrównującej bramki był Reichl, który z podania Miko trafił w słupek.

HAWIERZÓW BENESZÓW DOLNY 0:1

Do przerwy: 0:0. Bramka: 46. Juchelka. Hawierzów. Svatoš – Valový (57. Pištěk), Šablík, Aniol (67. Škuta), Stebel – Holčák, Husárik, Michalčák, Sittke – Přechtěl (78. Kubiena), Galajda.

Indianie rozpoczęli nowy sezon w tak samo kiepskim stylu, jak poprzedni. Hawierzowianie z dorobkiem jednego punktu okupują przedostatnią pozycję w tabeli, w dodatku mogą się „poszczycić” najgorszą defensywą w rozgrywkach. Generalnie Indianie nie pokazali złego futbolu, dobre momenty hawierzowianie przeplatają jednak z koszmarnymi. Kiepsko grający Aniol wytrzymał na boisku tylko do 67. minuty, zdążył ale skisować przy голу Juchelki. Poniżej oczekiwań zagrał też niewidoczny i niemrawy Přechtěl.

Lokaty: 1. Ostrawa B, 2. Opawa B po 10 pkt., 3. Liskowice 9,... 5. Piotrowice 6, 10. Orłowa 4, 14. Hawierzów 1 pkt. **JANUSZ BITTMAR**

Pierwsza wygrana Bogumina

MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA

BOGUMIN RYMARZÓW 2:0

Do przerwy: 0:0. Bramki: 49. i 93. M. Hanus. Bogumin: Šajer – Bystroň, Kornak, Košťál, Tvrďý – Veseleňák (71. O. Gábor), Kempný (89. Prachař), Kubinski (61. Pošťulka), Ciesarik – M. Hanus, Mooc.

Katem Rymarzowa został Martin Hanus. Król strzelców maltańskiej ekstraklasy sezonu 2009/2010 po powrocie na Zaolzie zdobył pierwsze dwie bramki dla Bogumina. W 49. minucie Hanus wykorzystał dośrodkowanie Tvrdego, w doliczonym czasie gry poprawił na 2:0 z karnego. Gospodarze zwyciężyli zasłużenie. W drugiej połowie wyraźnie dominowali na placu gry. – Wreszcie zagraлиśmy na miarę oczekiwań kibiców – powiedział nam Hanus, którego boguminiacy nagrodzili oklaskami na stojąco.

CZ. CIESZYN PETRZKOWICE 2:1

Do przerwy: 1:0. Bramki: 21. Rac, 55. Przyczko – 76. Levčík. IRP Cz.

Cieszyn: Gradek – Fizek, Tomsa, Rac, Kantor – Zábělka (74. Vlachovič), Šlavka (80. Fikoczek), Przyczko (84. Popelka), Hradečný – Duda, Mendrok.

W barwach gospodarzy pojawił się pozyskany z Trziny napastnik Filip Przyczko. Trener Dalibor Damek wykorzystał go w linii pomocy, ale młody trzynczanin miał za zadanie w maksymalnym stopniu włączać się w akcje ofensywne. Warto podkreślić, że Przyczko zalecenia trenera wypełnił w stu procentach, zdobył też premierowego gola w nowym zespole. – Z Filipem jesteśmy znów mocniejsi – podkreślił Damek. Goście nie pokazali wielkiego widowiska i gdyby nie bramkarz Ořoupalík, wracaliby do Ostrawy z dużo wyższą porażką.

DZIEĆMOROWICE JAKARTOWICE 2:1

Do przerwy: 1:1. Bramki: 14. Schimke, 75. Beilner – 36. Fiala. Dziećmorowice: Pacanovský – Škulaň (73. Pastucha), Hojdys, Prčík, Karkoška – Schimke (85. Maleňák), Martinček, Úlehla, Ligocký (60. Beilner) – Matušík, Kratka.

Kluczowa dla losów meczu była szybka bramka strzelona przez Roberta Schimke. Pomocnik gospodarzy wykończył akcję dwójki Kratka-Matušík. Piłkarze Jakartovici do przerwy zdołali wyrównać, na więcej nie było ich jednak stać. Podopieczni trenera Petra Czyży narzucili rywalowi swój styl gry, zdobywając w 75. minucie zwycięskiego gola. Bohaterem został zmiennik Beilner, którego świetnie obsłużył Hojdys.

Lokaty: 1. Haj 9, 2. Janovice po 9 pkt., 3. P. Polom 7,... 5. Cz. Cieszyn 7, 6. Dziećmorowice 6, 9. Bogumin 4 pkt.

I A KLASA

Karwina B – Stara Biela 3:1 (Zoller 2, Večeřa – Staříčný), Šmílowice – Bystrzyca 2:2 (Ganczarczyk, Noga – Kluz, Štvrtna), Veřovice – Olbrachovice 3:0, Herzmanice – Stonawa 1:3 (Strojek – Šurín, Minárik, Vilém), Stare Miasto – Sucha Górna 2:1 (Šafranko, Holec – Zima). Lokaty: 1. Stonawa, 2. Szenow, 3. Sucha G. po 6 pkt., 4.-5. Bystrzyca i Šmílowice po 5, 6. Karwina B 5, 10. Olbrachovice 4 pkt.

I B KLASA

Jablónków – Niebory 5:1, Frydek-Mistek B – Oldrzychowice 1:2, Lutynia Dolna – Mosty k. J. 8:2, Sedliszcze – Dobra 3:1, Gnojnik – Cierlicko 3:0, Gródek – Datynie Dolne 0:3, Nydek – Wędrzyń 3:1. Lokaty: 1. Datynie Dolne 9, 2. Nydek 7, 3. Lutynia Dolna 6 pkt.

MP KARWIŃSKIEGO

Bogumin B – I. Piotrowice 1:1, G. Błędowice – S. Pietwałd 1:0, Dąbrowa – Żuków G. 1:0, Sn Orłowa – Wierzniowice 2:3, TJ Pietwałd – F. Orłowa 1:2, S. Rychwałd – ČSAD Hawierzów 1:2. Lokaty: 1. Dąbrowa, 2. F. Orłowa, 3. ČSAD Hawierzów 6 pkt.

MP FRYDEK-MISTEK

Nawsie – Waclawowice 2:3, Piosek – Rzepiszcz 0:0, Toszonowice – Dobratice 0:4. Lokaty: 1. Palkowice, 2. Dobratice, 3. Frydlant B 9 pkt.

RP FRYDEK-MISTEK

Milików – Pasków 7:2, Fryczowice B – Šmílowice B 2:2, Bukowiec – Starzycz B 9:2, Dobra B – Oldrzychowice B 5:2. Lokaty: 1. Janovice B 9, 2. Bukowiec 6, 3. Pržno 6 pkt. **(jb)**

W SKRÓCIE

KUBICA NA PODIUM. Robert Kubica zajął trzecie miejsce w wyścigu o GP Belgii na torze w Spa-Francorchamps. Zwyciężył Brytyjczyk Lewis Hamilton (McLaren), dla którego był to 14. triumf w mistrzostwach świata. W bardzo trudnych i zmiennych warunkach wszyscy kierowcy mieli ciężką przeprawę. Kubica też popełniał błędy. Jeden z takich błędów kosztował go utratę drugiego miejsca. – Wielokrotnie nadrabiałem dużo pozycji nie popełniając błędów, a tym razem pomyłka kosztowała nas drugie miejsce. Uważam jednak, że w takim wyścigu jeden błąd to powód do zadowolenia, ponieważ jazda okazała się niezwykle wymagająca. Trudno było dowieźć bolid w jednym kawałku – stwierdził Kubica startujący w barwach Renault. W klasyfikacji generalnej Polak plasuje się na siódmej pozycji.

* * *

JUTRO 2. RUNDA PUCHARU »ONDRÁŠOVKA CUP«. W śródowych meczach Karwina zmierzy się na wyjeździe z Uniczowem, Trzinec w Ostrawie z trzecioligowym FC Witkowiec, zaś piłkarze Banika Ostrawa zagrają na boisku Slavičína. Wszystkie mecze rozpoczynają się o godz. 17.00. **(jb)**